

BIJZONDERE WAARNEMINGEN EN VONDSTEN

Groene knolamaniet massaal bij Reuver

Hendriks, R. 2011. A huge number of *Amanita phalloides* was found in September 2010 near the village of Reuver in the province of Limburg. Coolia 54(1): 41.

Het was op een zonnige woensdag begin september 2010, toen ik besloot wat paddenstoelen te fotograferen. Vanwege de hevige regenval in combinatie met veel zonneschijn en relatief hoge temperaturen waren veel soorten in aanzienlijke aantallen aanwezig. Zo telde ik rijkelijk veel exemplaren van de Panteramaniet (*Amanita pantherina*) en de Parelamaniet (*Amanita rubescens*), nabij kasteel Waterloo aan de N271 tussen Reuver en Swalmen. Verderop, onder wat beuken en Amerikaanse eiken, floreerde de Rechte Koraalzwam (*Ramaria stricta*) met de Netstelige Heksenboleet (*Boletus luridus*).

Op de terugweg besloot ik een zanderig beukenperceel van een oude boomkwekerij, aan de zuidrand van Reuver, op te zoeken. Vorig jaar vond ik daar nog de Peperboleet (*Chalciporus piperatus*) en diverse, niet door mij gedetermineerde Gordijnzwammen (*Cortinarius*). Meteen toen ik bij het bewuste perceeltje arriveerde, viel mijn mond open van verbazing. Ik telde onder de beuken meer dan tweehonderd exemplaren van de dodelijk giftige Groene knolamaniet (*Amanita phalloides*).

Figuur 1. Groene knolamaniet (*Amanita phalloides*). (Foto: Rob Hendriks)

Nooit eerder zag ik er zoveel bij elkaar. Of deze fraaie paddenstoel ook op andere plaatsen in Nederland zo algemeen was, kon ik niet beoordelen. Maar ik vond het een prachtig gezicht.

Rob Hendriks

Figuur 2. Groene knolamaniet (*Amanita phalloides*). (Foto: Rob Hendriks)

Een eigenaardige vondst van *Agaricus bernardii* (Quel.) Sacc.

Oud, M. 2011. More than a thousand fruit bodies of *Agaricus bernardii* (Quel.) Sacc. were found along the highway A22 near Haarlem in the province of North Holland. *Coolia* 54(1): 42–43.

Op 27 mei 2010 reed ik over de A22 richting Haarlem, toen ik in m'n ooghoek (want je moet op de weg blijven letten) een grote hoeveelheid paddenstoelen achter de vangrail ontwaarde. Hier wilde ik het mijne van weten. Ik pakte de eerste afslag rechts en reed langs de parallelweg terug.

Pas toen viel mij op, dat er op een strook grond, geklemd tussen een parallelweg en de A22 over een afstand van circa 1 kilometer, honderden, misschien wel duizend(en) champignons stonden. Op de strook grond waren recentelijk jonge bomen en struiken geplant en de grond was verrijkt met een dikke laag compost. Tussen deze compostrijke strook grond en de vangrail stonden de champignons in clusters, nauwelijks één meter verwijderd van de rand van de snelweg. Ik maakte flink wat foto's en nam materiaal mee voor de determinatie thuis. Daar ging ik aan de gang met de "Flora Agaricina Neerlandica" deel 5 en al snel kwam ik erachter dat het moest gaan om de zeldzame Kwelderchampignon (*Agaricus bernardii* (Quel.) Sacc.), op de Rode Lijst van 2008 vermeld als een Bedreigde Soort. In eerste instantie dacht ik dat dit niet goed kon zijn, want de habitat van *A. bernardii* betreft buitendijkse kwelders of primaire zeedijken, in ieder geval heeft de soort te maken met zilte standplaatsen. Hoe meer ik er echter over nadacht, des te meer begon ik de overeenkomst tussen de berm van de A22 en een zilte kwelder te zien. De afgelopen winters waren dramatisch geweest vanwege de maandenlange gladheid door sneeuwval en niet zelden reed ik in de vroege morgen, en met mij vele duizenden Nederlanders, achter een traag rijdende strooiwagen naar m'n werk. Door de lange en sneeuwrijke winter moesten er door Rijkswaterstaat en de gemeenten prioriteiten worden gesteld en keuzes worden gemaakt waar gestrooid mocht worden, omdat de pekel opraakte.

Ik besloot Friedjof van den Bergh te betrekken bij de determinatie en materiaal te verstrekken, want hij heeft niet alleen meer vakliteratuur dan ik, maar ook een enorme ervaring. En een tweede getuige van zo'n eigenaardige fenomeen kan geen kwaad. Het aantal champignons

Figuur 3. *Kwelderchampignon* (*A. bernardii* (Quel.) Sacc.) langs de A22. (Foto: Martijn Oud)

was dermate groot, dat ik mij de vrijheid had gepermitteerd om ruim voldoende materiaal mee te nemen om ook Friedjof te voorzien. Na een uitvoerige beschouwing, zowel macro- als microscopisch, was ook hij van mening dat de vondst de echte *Kwelderchampignon*, *A. bernardii* (Quel.) Sacc., betrof. Deze soort bleek wel graag zout aan de voet te wil-

len voelen, maar dat hoeft niet per se de zee te zijn. Friedjof citeerde uit het deel “*Agaricus*” uit de serie *Fungi Europaei* dat de soort ook in Hongarije is gevonden in de grazige omgeving van het afval van een zoutmijn en dat dit mycelium in één jaar tijd 1900 kg vruchtlichamen produceerde. De laatste waarneming van de *Kwelderchampignon* in Nederland dateert van 1965!

Friedjof van den Bergh kwam dus op dezelfde naam uit en omdat deze soort als bedreigd op de Rode Lijst (2008) staat, bekwam mij in eerste instantie een gevoel van voldoening, maar dat was maar van korte duur. Als deze toch wel prachtige waarneming afhankelijk is van het hedendaagse snelverkeer in combinatie met barre en pekelrijke winters en dan ook nog van een berm, die recent met compost is verrijkt, dan heb je niet zozeer te maken met een natuurfenomeen, maar meer met een tijdelijk cultuurfenomeen!

Met dank aan Friedjof van den Bergh.

Martijn Oud

Literatuur

- Arnolds, E. & M. Veerkamp, 2008. Basisrapport Rode Lijst Paddenstoelen.
- Arnolds, E., Th. W. Kuyper, M. E. Noordeloos, 1995. Overzicht van de Paddenstoelen in Nederland.
- Noordeloos, M. E., Th. W. Kuyper & E. C. Vellinga, 2001. *Flora Agaricina Neerlandica*, volume 5.

Figuur 4. *Kwelderchampignon* (*A. bernardii* (Quel.) Sacc.). (Foto: Martijn Oud)

